

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Η ΛΕΥΚΑ

Τὴ θομῶσαι τὴ λεύκα μας ; Παιγνιδιαρά στήν αἶθρα φιλικὰ μᾶς προσάτευσεν ἀπ' τοῦ ἤλιου τὴ λαύρα, καὶ μὴ χεῖρι σαλευόντας τὴ ψηλὴ κορυφὴ τῆς ἐπιθύρουσ προφάσχη τὴ χαρὰ τὴν κρυφὴ τῆς καὶ σκορποῦσ τοῦ γέλιου τῆς στυγερὰς φραγμῶσ καὶ σ' ἀμπέλια.

Γιατὶ τότε ἀποκρίνονταν στὰ δικὰ σου τὰ γέλια.

Χθὲς ἐπέρασά μόνος μου — τί δὲν κάνουν τὰ χρόνια ! Βασιλεύει τριγύρω τῆς ἐρημιάς, κατασφόνια ! Κ' ἡ θεώρατὶ λεύκα μας, πού τὸν πόνο μου ξέρει, μὲ μιὰ θλίψη παράξενη ψιθυρίζει σ' ἀγέρι καὶ σκορπὰ τὸ παράπονο μὲσ' στοῦ ἤλιου τὸ κάμα...

Γιατὶ τὼρ' ἀποκρίνεται στὸ δικό μου τὸ κλάμα.

† Ἰωάννης Πολέμης

ΟΛΥΜΠΙΑ

Ἦ φῶσ καὶ χλόη καὶ νερὰ καὶ χρυσταλλένια ἀέρα, ζωὴ καὶ χάρο ἀσύγκριτα τὰ ομίξατε ἐδοκίμα. Κ' ἐδῶ ἡ Ὀλύμπια ἡ ζωὴ τὰ μάτια ἀν' ἐξῆ κλεισεί, τόσο γλυκὰ κοιμήθηκα, πού λὲς : π' ἄς μὴν ζυγνήση.

ΠΑΡΑΠΟΝΟΝ

Χρόνια στὸν κάμπον ἔρημο τὸ δέντρο τῆς ζωῆς μου καὶ τὸ χινόκρο ἀπὸσας, ἀνθος λευκὸ ἀπροσάτῃ μου. Τὶ τάχι, ἀν' ἀνοιεὶ μνητὴ τῆς σκοτεινῆς ψυχῆς μου ; Ἄλλοιμονο ! ἀργήσας ν' ἀρθῆς κ' εἶνε βαρετὰ ἡ κιά μου.

Παῦλος Νιρβάνας

Η ΚΑΜΠΑΝΑ

Καμπάνα πού χορτιάρισες μὲσ' σ' ἀνηλὸ πουργάρι καὶ στὸ θαμπὸ τὸν κόρφο του φαντάζεσαι γιὰ κλωνάρια, τάχα χερσάκι ἀνθρώπινα νὰ φτεαίνουν τὸν ἀζὺ σου ὄντας τὸν θάνατο μνητὴ στὸ πρόχογο χωριὸ σου ; ἢ τάχα σὲ κλημύδασαν μ' ἀνθρώπους καὶ μὲ χῶμα καὶ στὴ θλίμυόν σου ἱσχυρὰ πηδάει κ' ἡ πέτρ' ἀκόμα ;

Ἄκου ! Τ' ἄλτερι ἀνατρομαίει στοῦ ζευγαλιὰ τὰ χέρια κλάμμα στῆς πέτρες γίνονται τ' ἄσπρα καὶ βρυσονέτρια ἀνάερα στίκνον τὰ τοπιὰ, τ' ἀδράχια λαγγεμένα, τ' ἀγραμπελάθνια δλότρεμα στὰ φράχτια ἀναγυρμένα νεύονται πὺς γεννήθησαν νυφοῦλες νὰ πλουμίσουν καὶ τὸ θεὸ παρακαλοῦν νὰ μὴ νεκροστολοῦν.

† Στέφ. Γραντίσας

ΚΥΠΑΡΙΣΣΙ

Ψηλώνο κ' εἶμαι θλιβερός καθὼς τὸ κυπαρίσσι δλημυρὶς στὸν ἴσκιό μου πληθαίνουν οἱ σταυροί, καὶ καρτερὸ τὸ σῆνερο, πού ἴδωθ' ἔναι νὰ βροντήση, καὶ πού τ' ἀστροπελέκι του θὰ ριξῆ νὰ μὲ βρῆ.

Μὰ διαν τὰ μαῦρα φύλλα μου λούθη τὸ φῶς τ' Ἀπρίλη, πούσος κλόνησ μου χροσόφτερα πονιά ἀπ' τὸν σφραγὸ καινούργιοι πόθοι κάδουνται κ' ἀπ' τὴν ἀγγὴ ὡς τὸ δειλὸ εἶνα σκοπὸ χοροῦμενο ξεγνηθῆμαι κ' ἀρχινῶ.

Ἄγγελος Σημηριώτης

Τ' ΑΘΑΝΑΤΟ ΝΕΡΟ

Ἄπο τὰ δύο σου ἀχέλιγ τ' ἀθάνατο νερὸ πούλ καὶ πλούσιο τρέχει γλυκὸ καὶ καθαρό κ' ἐκεῖνος πού θροσισῆ τὸ στόμα μὴ φορά, τὸν Χάρου ἄς μὴ φοβάται τὰ βέλη τὰ σκληρά. Ἄν τὸ λογμὶ ἀπεθάνη, ἀλοθάναται ἡ ψυχὴ ἐκείνη τὴ γυκαδά πού ἐγεύθη στήν ἀρχή.

† Ἰωάννης Βηλαοῦς

καθησυχάζει τὴν ἐξεγερθεῖσα ἀδελφὴ του, διέταξε καὶ κρέμασαν τὸν ἀποπειραθέντα, τὴ δολοφονία, τὸ δὲ Γεώργιο Κονταξὶ ἔφερε στὰ Γιάννενα καὶ τὸν ἐγιάτρεψε μὲ τὸν καλλίτερο χειρουργό του, τὸν Ἴταλο, Λουιτζὶ Φεράγκ. Ἄλλα καὶ διὰ δηλητηρίου ἄλλοτε ἠθέλησε ὁ Ἄλγῆς νὰ ἐξοντώσῃ τὸν ἀτίθασο Γεώργιο, πού τοῦ εἶχε βάλλει μέσα στο πομπεκι τοῦ ναργιλέ του. Τὸν ἔσωσε ὁμοσ ἐγκλίμας ὁ τότε γιαντζὸς τοῦ Μονχτάρ Ἰωάννης Κωλέττης ὁ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος διακρέψας ὡς πολιτευτής. Τὸ περιστατικὸ αὐτὸ σώζεται σ' ἕνα δημόδες τραγοῦδι, τὸ ὁποῖον ἀπεθασάρισε ὁ μακαρίτης Ἱεραρχὸς ποιητῆς Κώστας Κρυστάλλης. Ὁ θάνατος τοῦ Γεωργίου Κονταξὶ ὑπέθεσε ἡρωικὸς. Κατέβηκε στὴ Ροῦμελί καὶ ἔλαβε μέρος στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση. Μέσα στὸ πολιορκούμενο Μεσολόγγι ἐκαίσε σποδαῖο ρόλο, ὡς ἀρχηγός. Τέλος, γενναίως πολεμῶντας, σκοτώθηκε ἀπάνω στὴ ρημισμένη Λουντέμα, τὴν αἰματοβαμμένην ντάκια τοῦ Μεσολογίου.

Η ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΕΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΕΡΗΜΙΤΕΣ

Ἦ ἀγάπη τῆς μοναξιάς.— Ἐνας πλοίαρχος μέσα σ' ἕνα καζάνι !— Ἐντεκα ἄτομα μέσα σ' ἕνα κούφινο δέντρο.— Ὁ ψαρῶσ πού ζῆ μέσα σ' ἕνα σκελετὸ τῆς Φάλανας !— Ὁ Ἰούλιος Βέρν καὶ ἡ κοσμικὴ ζωὴ.— Ὁ Καρλάυλ μισάνθρωπος.— Ὁ Λέον Τολστόι... μπαλωματῆς !— Ὁ Παπαδιαμάντης κτλ. κτλ.

Ἐνῶ ἐμεῖς ζοῦμε μὲσ' τὸ θόρυβο τῶν πόλεων καὶ διασκεδάσομα καὶ ἀπολαμβάνομα τὰ πάντα, ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι πού προτιμοῦν νὰ εἶνε ἀπομονωμένοι, πού τοὺς ἀρέσει ὁ ἀσκητικὸς βίος. Εἶνε πολλοὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι. Ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ἄλλοι καταλήγουν στὸν ἀσκητικὸ, ἔπειτα ἀπὸ μὲγάλῃ συγκίνηση πού τοὺς συνέβη, ἄλλοι πάλι γιατί τοὺς ἀρέσει ἡ ζωὴ αὐτὴ κ' ἄλλοι γιατί βρίσκουν πὺς ἡ ζωὴ καὶ αἱ ἀπολαύσεις τῆς πόλεως δὲν ἀξίζουν τίποτα. Οἱ τρίτοι εἶνε οἱ μὲχρι ἀπελπισίας φιλόσοφοι. Γεννίεται ὁμοσ τὸ ἐρώτημα : Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἶνε ὑγιεῖς ἢ εἶνε ἀρρωστοί ; Ἦ γνῶμες, σχετικῶς εἶνε πολλὲς καὶ ἀνόλογες μὲ τὰ αἰτία πού προκαλοῦν στὸν ἄνθρωπο τὴ κλίσι πρὸς τὸν ἀσκητικὸ βίο.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐνδιαφέρομα εἶνε ἡ ἱστορία τοῦ Ὀλντ Μούρ, ὁ ὁποῖος ἦταν ἕνας ἀπ' τοὺς πρὸ ἀξιόλογους ναυάρχους τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ τῆς Ἀμερικῆς. Ὁ ἐν λόγῳ, ναύαρχος ἔτυχε σ' ἕνα του ταξιδιὸ στῆς Ἀνατολικῆς Ἰνδίας, ν' ἀγαπήσῃ μιὰ ἴθαγενῆ νεά, σπανίας καλλονῆς. Χωρὶς νὰ χῆσῃ καρδὸ, τὴν πῆρε μέσα τὸν καράβι ἔχοντας σκοπὸ νὰ τὴν φέρῃ στὴ Νέα Ὑόρκη καὶ νὰ τὴν κἀμῃ γυναίκα του. Τὸ καράβι ὁμοσ σὲ μιὰ τρικυμία πού συνέβη ναυαγῆσε καὶ ἡ ἐκλεκτὴ τῆς καρδιάς του πῆγῆκε μὲζι μὲ ὄλο τὸ ἄλλο πλήρωμα. Ὁ μόνος πού σώθηκε ἦταν αὐτός. Ὁ Ὀλντ Μούρ ἦταν τότε ἀπαρηγόρητος. Καὶ ὄχι μόνον αὐτὸ, ἀλλὰ χῆθηκε, ὁμοσ λεμε κοινῶς, κ' ἀπ' τὸ πρόσωπο τῆς γῆς ! Ἐπειτα ἀπὸ πολλὰς ἐδρανας, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξῷ εἶχαν περάσει ἀρκετὰ χρόνια τὸν βρῆκαν μέσα σ' ἕνα... καζάνι, σὲ μιὰ ἐρημὴ παραλία. Ὁ ἀξιολύπητος αὐτὸς ἄνθρωπος νομιζοντας πὺς τὰ λειψανα ἐνὸς ναυαγισμένου πλοίου πού βρισκόντουσαν σ' αὐτὸ τὸ μέρος, εἶνε τοῦ δικου του καραβιοῦ καὶ πὺς κάποιον ἐκεῖ κοντὰ θὰ εἶχε ἐβραστῆ καὶ τὸ πτόμα τῆς γυναίκας πού τόσο ἀγάπησε, ἀποφάσισε νὰ ἐγκατασταθῆ μὲσα σ' ἐκεῖνο τὸ καζάνι, τὸ ὁποῖον εἶχε ἐπτά πόδια μῆκος, τέσσερα πλάτος, καὶ ἐξῆ ὕψος. Σ' ὄλο αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα ὁ δυστυχῆς πλοίαρχος τρεφοτανε μὲ ψάρια καὶ δὲν εἶχε ἐπικοινωνίηση μὲ κανένα. Οἱ οικείοι του τὸν ἐβρισαν μετὰ πολλοὺς κόπους νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ καὶ τὸν πῆραν μὲζι τους.

Παράξενη εἶνε ἐπίσης καὶ ἡ ἱστορία μιᾶς οἰκογενείας τῆς πολιτείας Τεννεσσι. Ἦ οἰκογένεια αὐτὴ πού ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν πατέρα, τὴν μητέρα καὶ ἕνα παιδιὰ, ἔζησε ἐπὶ ἐτη μέσα στὴν κοιλότητα ἐνὸς δέντρον... ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν φύσιν !

Στὴν Οὐγγαρία ἐξ ἄλλου, ἕνας πλούσιος κτηματίας εἶχε ἐγκαταλίψει τὴ περιουσία του καὶ γυρῆζε μὲσ' τὰ δάση τρώγωντας διαφόρους καρπούς καὶ κοιμώμενος κάτω ἀπ' τὰ δένδρα. Στὴν Γροιλανδία ἕνας ψαρῶς εἶχε διαλέξει γιὰ κατοικία τὸν... σκελετὸ μιᾶς φάλανας, τὸν ὁποῖον εἶχε στρώσει ἐσωτερικῶς μὲ φύλλα δένδρων. Σ' αὐτὸ τὸ περιεργὸ σπῆτι πέρασε ὄλο τὰ χρόνια τῆς ζωῆς του ὁλομόναχος !.....

Ὁ Ἰούλιος Βέρν ἦταν κ' αὐτὸς ἐρημίτης. Ἀπόφευγε δηλαδὴ τὸν πολὺ κόσμο, τοῦ ἀρεσε ἡ μοναξιά. Ἐπὶ οὐδέποτε ἐνεφανίσθη σὲ δημόσιας συγκεντρώσεις, προτιμῶντας νὰ μὲνη κλεισμένος στὴ κατοικία του, πού βρισκότανε στὰ περὶχωρα τῆς Ἀμένγης. Μόνον ὄταν τελειώσε τὰ γεμάτα περιπέτειες ταξιδία του, τὸ 1889, τὸν ἔβρισε ὁ γυιὸς του νὰ πῆη στὸ Παρίσι γιὰ λίγες μέρες, γιὰ νὰ τὸν παρακολουθήσῃ στῆς ἐξετάσεις πού δίδνε...

Ἐξ ἄλλου ὁ φιλόσοφος Ράσιν, ὄλο του τὴ ζωὴ τὴν πέρασε μόνος μὲ συντροφία του τὰ βιβλία. Ὁ Καρλάυλ ἄμα συναντοῦσ κανενα ἄνθρωπο, ἡ παρουσία τοῦ ὁποῖου τοῦ χαλοῦσε τὸν κρομὸ τὸν σκεψόμενος του, καταλαμβάνετο ἀπο νευρικὴ κρίση. Ὁ Κνούτ Χάμψουν εἶνε ἀποτραβηγμένος σ' ἕνα ἐρημὸ νησί τῆς Νορβηγίας, μὲζι μὲ τὴν γυναίκα του, μὴ υποφέροντας τὴ παρουσία τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Ὁ Λέον Τολστόι ἦταν παράδειγμα ἐρημίτου. Καὶ λόγῳ φυσικὰ τῶν ἀρχῶν του, ἀπέφευγε νὰ κἀνῃ χρῆσι τῶν κοινωνικῶν του δικαιοματιῶν τὰ ὁποῖα εἶχε χάρις στὸν τίτλο τοῦ κόμητος. Ἀντὶ ν' ἀπολαμβάνῃ, δηλαδὴ τὴν κοινωνικὴν ζωὴ τῆς Πετροῦπόλεως, ζοῦσε ἀπομονωμένος σὲ διάφορα μοναστήρια τῆς Ρωσίας ἐργαζόμενος σάν λόγιος, καὶ σάν... ἐργατῆς ! Ἐτοίμασε μόνος τὸ φαί ποῦδραγε, ἔκοβε ἔσλα γιὰ τὴ φωτιά, καθάρριζε τίς πατάτες κ' ἐμπλάωνε τὰ... παπούτσια του !

Πραγματικὸς ἐρημίτης ἦταν κ' ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης. Εἶχε δὲ καὶ τὴν ἰδιοτροπίαν νὰ μὲνη ἀγνωστος. Οὔτε νὰ φατγογραφεῖ δὲν ἤθελε. Ἦ μόνη δὲ φωτογραφία του πού ὑπάρχει, εἶνε αὐτὴ πού τοῦ τραβῆξαν... λαθραίως πάνω στὴν ἀγαπημένη του Δεξαμενὴ πού καθότανε μόνος, σκεφτικὸς, ρεμβῶδης...

